

Kirjan aika ”Saat 40 tuntia lukuaikaa”

18.12.2023

Moni meistä tuskailee ajan puutteen kanssa. Mutta muutama viikko sitten osui kohdallani erikoinen tapaus: sain käytettyä 25 tuntia vain kuudessa tunnissa.

Kyse ei ole aikakoneesta kellarissa – ei, olen vain luku- ja kuunteluaikapalvelun asiakas. Neljän aikoihin iltapäivällä olin käyttänyt kuukausihintaan kuuluvan lukuaikakiintiöni. Ostin 25 tuntia lisää lukuaikaa. Hieman ennen kymmentä illalla palvelu ilmoitti, että se oli käytetty.

Kun tätä erikoista ajankulkua asiakaspalvelulle ihmettelin, minulle selitettiin, että lukuaikaa ei katsota kellosta vaan se on laskennallista. Näin asiakaspalvelusta vastattiin:

”…olemme määrittäneet e-kirjojen pituuden keskimääräisen lukunopeuden perusteella. Ero varsinaisen lukuajan ja laskettujen tuntien välillä voi olla suuri jos lukee hyvin nopeasti, mutta samaa pätee mikäli ostat fyysisen kirjan. Et siis maksa vähemmän vaikka luet kirjan nopeasti.”

Jokaisen kirjan kohdalla ilmoitetaan järjestelmässä, kuinka monta tuntia lukuaikaa sen lukeminen vähentää kuukauden tilausjakson saldoa. Nopeana lukijana olin tullut nielaisseeksi muutaman dekkarin illan mittaan ja saanut siis tiivistettyä 25 tuntia ”lukuaikaa” noin neljännekseen kellon osoittamista lukemista.

Aika totisesti kuluu kuin siivillä kun on hyvä kirja!

Luemme t-o-d-e-l-l-a hitaasti

Tästä ajan inflaatiosta äimistyneenä opiskelin hieman kyseisen palveluntarjoajan laskelmia eri kirjojen lukuajasta.

Syksyn dekkarisuosikki Satu Rämön *Jakob* vie äänikirjana kuunnellen 12 h 13 min, mutta jos sen lukee e-kirjana, vähennetään kuukauden kiintiöstä 11 h 35 min. Käännöspuolella Robert Galbraithin *Kuolema kintereillä* on 35 h 43min minuuttia pitkä norminopeudella kuunneltuna, mutta luettuna vaatii peräti 36 h 56 minuuttia.

Tietokirjallisuuden Finlandiasta tuttu Antti Järven *Minne katosi Antti Järvi?* on ilmeisesti todella hidaslukuinen: kuuntelu kestää 9h 38min mutta jos se aikoo itse lukea, ”lukuaikaa” menee 11 h 17min. Ehkä joululomalla ehtisi? *Huokauksia luokasta*, Tommi Kinnusen ja Minna Rytisalon ajatuksenvaihtoa koulumaailmasta, menee melkein tasan: e-kirja 12 h 17 min ja äänikirja 12 h 0 min.

Sanotaan että suomalaisten lukutaito on heikkenemään päin. Näin todella täytyy olla, jos keskimääräinen sisälukunopeus on näin lähellä äänen lukemisen nopeutta!

Tai kenties palveluntarjoaja on vain rakentanut omaan ansaintalogiikkaansa sopivan laskennallisen yksikön, jolla ei ole juurikaan tekemistä kirjan lukemisen tai kuuntelun kanssa. Sitten se on nimetty mukavalla sanalla ”lukuaika”.

Oman kuukausiveloitukseni perusteella voin toki helposti laskea kullekin kirjalle ihan euromääräisen hinnan. Pikaisen excel-laskurin perusteella lysti on todella edullista, vaikka sortuisinkin lukemaan lisäveloituksen puolella: Rämön *Jakob* alle kolme euroa ja Galbraithkin mammuttidekkari jää alle yhdeksän euron. Jos ehdin kirjojen kimppuun ennen kuin lisämaksu rapsahtaa, pääsen nauttimaan jännityksestä vieläkin halvemmalla.

Kirjailijan tilipussi ei paljon paina

Onko tässä siis mitään valittamista, jos hinnat kerran ovat alhaiset? On. Luku- ja kuunteluaikapalvelut syövät hälyttävällä tavalla kotimaisen kirjallisuuden elintilaa. Kirjailijaliiton äskettäisen tulotutkimuksen mukaan kaunokirjallisesta työstä saatu tulo laskee, ja mediaanipalkkiot luku- ja kuunteluaikapalveluista ovat laskeneet vuodesta 2019. Kaunokirjallisesta työstä saatujen tulojen mediaani vuonna 2022 oli 1 173 euroa. Vuodessa.

Hämmästyttävintä on, että kirjailijaliiton kyselyyn vastanneista 70 % ei tiennyt hintaa, jolla kustantaja myi teoksen oikeuksia luku- ja kuunteluaikapalveluihin.

Painetusta kirjasta kirjailijalle rapsahtaa joitain euroja – tulotutkimuksen mukaan romaanin kirjoittaneelle mediaani on 2,68 € – mutta äänikirjan kuuntelusta tekijälle liikenee vain senttejä. Kirjailijoiden lisäksi vaikeuksissa ovat myös kustantajat ja kirjakaupat. Jos emme osta kirjoja, niitä ei kohta enää kukaan kustanna, jakele – tai kirjoita.

Mieluusti maksaisin himpun enemmän kirjasta, jos lisähinta menisi kirjailijalle eikä jakelukanavalla. Luku- ja kuunteluaikapalveluihin pitäisi ehdottomasti lisätä toiminta *Kiitos kirjailijalle*: klikkaamalla painiketta voisi lähettää pienen summan kirjoittajalle kiitokseksi suuresta elämyksestä.

Osta paperikirja. Kirjakaupasta.

Uudistusta odotellessa, osta kirja.

Luku- ja kuunteluaikapalvelujen helppoutta ja valikoimaa vastaan on vaikea kilpailla. Voiko olla ihanampaa kuin saada kehutun kirjan heti, sillä hetkellä kun se mieleen juolahtaa? Silti, jokaisen kirjoja rakastavan on syytä vähintään muutaman kerran vuodessa ostaa ihan perinteinen oikea kirja. Kirjakaupasta.

Joulun vapaat ovat mitä parhaita lukuaikaa.

Levollista joulua kirjojen parissa!

Anmari Viljamaa*Kirjoittaja on Seinäjoen ammattikorkeakoulun tutkijayliopettaja ja innokas lukija.*